DISPVTATIO INAVGVRALIS

De

IVRE PATRONATVS ECCLESIASTICO, TEMPORIBVS MAXIME NOSTRIS ACcommodata,

QVAM

Divina favente gratia & clementia,

DECRETO NOBILISSIMÆ ET AMPLISsimæ in florentissima Argentoratensi facultatis Juridicæ,

PRO SVMMIS IN VTROQVE IVRE PRIVILEgiis & honoribus DOCTORALIBUS *ritè obtinendis*

Discutiendam proponit

DIETERICH HEVCHELIN NEOBVRGO-PALATINUS.

ARGENTORATI,
Excudebat PAULUS LEDERTZ,
M. DC. XXVIII.

Σὺν Θεῷ.

DE JURE PATRONATUS ECCLESIASTICO.

THESIS I.

Uris patronatus usus quàm sit necessarius, quamque frequens, nemo est qui nesciat: quippe cùm Ecclesiarum constructionem & dotationem maximè promoveat, patronorum quoque jus firmiter tueatur. Hac inducti cùm frequentia, tum necessitate, statuimus præsentia de Jure patronatus Ecclesiastico, eius causis, effectis, subiectis, adiunctis &c. disputationis loco proponere, observato ordine & modo decenti. *Usus juris patronatus:*

2. Ne autem in ipso disputationis limine ὁμωνυμία vocabuli prætermissa errorem gignat, paucis illam explicabimus. In jure civili duplicem habet significationem, 1. Sumitur pro Domino servum manumittente, ex qua manumissione Jus patronatus oritur, quod quale sit à Dd. latè explicatur in *ff. & C. tit. de Iur. patr.* 2. PATRONI dicuntur causarum advocati & defensores, ut est text. *in l. rem novam* 14. §. *patroni.* 1. *C. de jud.* quo sensu etiam sæpiùs apud latinos authores usurpatum legimus, ut apud Cic. pro S. Roscio. His de causis ego huic causæ patronus extiti. In jure Can. similiter duabus significationibus scriptum invenimus. 1. in cap. *dilecta* 14. *de excess. prœl.* PRO SUPERIORE in aliquo collegio: ut abbate, prælato vel etiam abbatissa. 2. In tit. de Jure patr. quæ significatio est huius loci propria, & subiectum circa quod. *Explicatio ὁμωνυμίας*

Historiæ vocabulum PATRONUS accipiunt pro eo, qui civitates, nationes, insulasvè in fidem suscepit defendendas, quo

modo familia Marcellorum patrona fuit Insulæ Siciliæ. Et hodie in terris Imperii civitates imperiales pleræque, præsertim minores, suos habent patronos & defensores, Schutz- vnd Schirms Herren. Gail. 2. *Obs. 54. per tot.*

Definitio ἐνιζύνς. 3. Sic ergo explicata homonymia benè sequitur definitio. Circa quam dandam maxima est Doctorum, ut semper fieri consuevit, pugna, alio alium corrigente, carpente, & definitionem ut inconvenientem pronunciante. Definitionem Hostiensis, quâ dicit, Jus patronatus esse potestatem præsentandi instituendum ad beneficium simplex & vacans, rejiciunt Joh. Andr. & Dom. Cardin. ex hoc, quod non exemplificet totam quidditatem & substantiam definiti, ut latius exponit Rochus de Curte *in eleg. suo tr. de Iure Patr. in pr. num.* 1. Eandem subit fortunam definitio Goffredi talis: Jus patronatus est authoritas sive potestas providendi Ecclesiæ, proveniens ex beneficiis ante consecrationem ipsi Ecclesiæ collatis. Carpunt enim prædicti Dd. verbum providendi, & verbum ex beneficiis. Unica illa transit sine insigniori quapiam reprehensione, quam habet Sebast. Medic. *in tract. defin. 56.* & sequitur Tholos. *in syntag. l. 17. cap. 4. num. 1.* videlicet, quod sit jus honorificum, onerosum & utile, competens alicui in Ecclesia, pro eo, quod de diœcesani consensu Ecclesiam fundavit, construxit, vel dotavit ipse, vel is à quo causam habet, solus vel cum alio concurrente.

Differt ab Electione. 4. Et quò ad ulteriora aditum planiorem faciamus, paucis trademus, in quibus potissimum Jus patr. ab Electione, institutione, confirmatione, postulatione, & nominatione differat.

1. AB ELECTIONE differt ratione beneficiorum, quod hæc est alicuius personæ ad dignitatem vel fraternam societatem idoneæ, servata forma canonicè facta vocatio. Et locum habet semper in collegialibus Ecclesiis & beneficiis, in quibus Jus patronatus haberi nequit, quemadmodum in simplicibus beneficiis. *c. Messana. 56 de elect.* Atque hoc verum est, quoad præsentationem rectoris Ecclesiæ collegiatæ, ubi tamen patroni circa jam factam electionem non indecenter postulatur assensus *c. sacrosancta 51. eod.* non quoad honores & similia, item quoad alia beneficia, ut not. Abb. *in cap.*

Quæ Ecclesia dicatur collegiata & simplex explicat Tol. tr. de benef. Eccles. c. 11. num. 14.

cum

cum Ecclesia Vulterana 31. *d. t.* Et benè notandum, quod in Ecclesia collegiata patronus nunquam possit acquirere jus eligendi consuetudine contraria, quia illa dici debet potiùs corruptela. *d. c. Messana.*

2. Differt ab INSTITUTIONE, ut prius & posterius. Institutio enim est præsentati à patrono confirmatio facta per Episcopum. Institutio ergo est præsentationis q. complementum, & perfectio in hoc, quod præsentatus à patrono tum demum potest administrare sacra, si institutio facta fuit. *Institutione.*

3. Differt à CONFIRMATIONE ratione beneficiorum. Confirmatio enim est electionis prius factæ corroboratio à competente facta, de qua latè Host. *in sum. de confirm. util. vel inut.* Breviter, quod electio est in beneficiis collegiatis, id jus patronatus in simplicibus: Et quod institutio in simplicibus, id confirmatio in collegiatis. *Confirmatione.*

4. Differt à COLLATIONE Ecclesiæ vel patronatæ, vel non patronatæ. Collatio namque locum habet in non patronata, præsentatio verò in patronata. Est enim collatio libera beneficiorum concessio, quæ fit ab Episcopo in Ecclesia libera, vi suæ diœceseos, quæ regulariter Episcopo competit in omnibus Ecclesiis in suo territorio positis. *c. omnes basilicæ.* 16. *quæst.* 7. Tholos. *de Benef. Ecclesiast. cap.* 39. *Collatione.*

5. A POSTULATIONE differt ratione personarum, quibus beneficia conferenda sunt. Nam postulatio est alicuius personæ, quæ eligi prohibetur, non propter vitium perpetuum, sed propter defectum qualitatis, qui tamen postulatum non omninò inhabilem reddit, concors & canonica, à capitulo petitio. Est ergo postulatio gradus quidam & accessus ad electionem beneficii ipsam, quâ habilitatur postulatus ad eligend[illegible], ut ipsi quasi spes quædam fiat certa de electione. Pro facilio[illegible] captu similia ponam duo, unum ex Jure civ. alterum ex feud. In jure civili simile est in SPONSALIBUS ab impubere celebratis. in *l. sponsalibus* 14. *ff. de spons.* Nam sicuti impubes nuptias contrahere prohibetur propter immaturam ætatem, *in pr. Inst. de Nupt.* sponsalia tamen celebrare non prohibetur, quibus de futuris nuptiis certior redditur. Ita minor triginta annis, quamvis ad Episcopalem dignitatem promovendus & eli- *Postulatione.*

 gendus.

gendus non sit. *c. cum in cunctis in pr. de elect.* postulari tamen potest, non obstante ætate minori. Inst. Can. *de postul.* §. *sciendum 2.* In jure feudali similis est spes facta alicui à domino feudi sibi aperiendi. Mit der Anwartung eines Lehens. de qua est text. *in c. Moribus. si de feud. defunct. Gail. 2. obs. 55. n. 2.* Quod tamen non eò intelligendum, quasi ex postulatione jus acquiratur postulato petendi beneficium, prout illud habet, qui sponsalia celebravit. beneficia enim non vacantia promitti non debent. *c. 2. de conceß. præbend.*

Vid. c. Apostalica. 8. quæst. 1.

Nominatione.

6. Differt à NOMINATIONE, multitudine personarum præsentandarum. Nam qui jus præsentandi habet, ille unicum saltem præsentare potest una vice: qui verò jus nominandi, duos, tres aut plures præsentare potest, ex quibus deinde liberum est Episcopo, uni gratificari. Hinc nominatio est duorum, trium vel plurium, ut idoneorum, electionis causa expressio. Tholos. in Synt. *l. 17. cap. 12. num. 4.* Quale jus habent status Imperii in constitutione Assessorum Cam. Imp. Nam ibi postquam unus desiit esse assessor, status vel circulus Imperii, cuius assessor officium deposuit, duos aut tres alios idoneos nominare debet, ex quibus deinde Judex & Assessores unum eligunt. *Ord. Cam. p. 1. t. 4.* §. Wo auch. Valde affinis est

Ordinatio. nr.

institutioni & confirmationi ORDINATIO, quæ plerunque cum institutione coniuncta est, quando scil. per preces solennes & manuum impositionem publicum ministerii munus examinatis & dignis committitur. Quæ an necessaria sit, an vero adiaphora & indifferens, vid. apud Theolog. *sub tit. de Minist. Eccles.* ubi contra Pontificios, & imprimis Bellarminum disputant.

5. Ut verò ordo aliquis sit subsequentium. 1. trademus modos acquirendi, ubi simul de persona acquirentis agetur. 2. Onera, honores, & utilitates Juris patronatus, ubi de adiunctis. 3. Modos amittendi, vel in perpetuum, vel pro una vice. 4. Usum forensem.

Modi acquirendi Fundatio.

6. Primò igitur de MODIS ACQUIRENDI, qui varii sunt & diversi. Inter quos primus est FUNDATIO, cùm quis fundum & locum, ubi ædificata est Ecclesia, concessit & assignavit. *c. nobis 25. vers. pro fundatione h. t. Guil. Redoa. de Simon. ment. c. 28. num. 4.* Secundus est EXTRUCTIO. h. e. cùm quis suis sumptibus Ecclesiam ædificari curavit. *c. nobis 25. in pr. h. t.* Ubi requiritur

Extructio, ubi requiritur.

1. REL-

1. RELLIGIO ÆDIFICANTIS ORTHODOXA. Paganus, enim Turca, Judæus, hæreticus, & qui à fide separatus est, privilegiis Christianorum non utitur, *l. quicunque 8. §. Vniversi 3. C. de hæret.* Hæretici universi non Ecclesias, non monasteria sibi construant, ne quod in gloriam DEI cœptum est, id ad nominis eius profanationem vertatur. *N. 67. c. 1. in fin.* 2. DIÆCESANI CONSENSUS d. c. nobis. *Ioh. de Selv. de benef. quæst. 6. n. 14. part. 1.* Nemo enim Ecclesiam ædificet, antequam Episcopus civitatis veniat, publicè atrium designet, ibidemq; crucem figat, & ante præfiniat, qui ædificare vult, quid ad luminaria, & ad custodiam, & ad stipendia ministrorum conferre velit. *c. nemo 11. dist. 1. de Consecr. §. sacræ 8. Inst. de rer. divis. N. 67. per duo cap. prior.* ubi etiam hæc allegatur causa, ne videlicet speluncæ illicitæ, & non orthodoxæ Ecclesiæ ædificentur. *D. N. c. 1. in fin.*

Relligio ædificantis orthodoxa. An illegitimi jus patronatus obtinere possint, vid. apud Gab. Pale. & lib. de Nothis. c. 58. num. 8. Diæcesani consensus.

7. Prædicta observanda sunt in terris pontificiæ Relligioni addictis, ubi non consensus principis territorii, deß Landes Fürsten und Oberherren/ sed Episcopi requiritur. *per jur. alleg.* Hodie post sancitam pacem religiosam, & suspensam jurisdictionem Clericorum Ecclesiasticam, quoad territoria Augustanæ confessioni mancipata, si cui ex Lutheranis, ut vocant, qui S. R. J. mediatè subiectus est, animus sit domum orationis exædificare, principem territorii adeat, & de consensu ad ædificium impertiendo supplicet, quo impetrato liberè opus aggrediatur. Sed quæstionis hic est, An in eiusmodi casu patronus etiam instituendi jus habeat, an verò illud ad principem loci pertineat? Ad quod dubium pro tenui facultate respondeo, pertinere jus instituendi ad principem, sic ut debeat patronus præsentatum ad consistorium, vel superattendentem remittere, à quo examinetur & ordinetur. Huius assertionis rationem deduco 1. ex eo, quod eius est institutio, cuius datio consensus, Atqui in hoc casu principis est consensus. E. & institutio. Et ita observari locis in plerisque patet ex Ecclesiarum ordinationibus. KirchenOrdnungen. quarum quædam etiam hoc statuunt procedere in Jure patronatus stante adhuc Papatu acquisito. Neuburg. KirchenOrdnung. *tit.* Von dem Predigampt/ §. Zum anderen/wie/ wol wir. Hessische KirchenOrdnung/ *sub tit.* Von annehmung und beurlaubung der Prædicanten. quam transcripsit *Reinkõng. l. 3. cl. 1.*

cl. 1. de Regim. Eccles. c. 9. num. 57. Secundò probatur ex eo, quod vi transactionis Passaviensis de Anno 55. examinatio & institutio, ut pote species Jurisdict. Ecclesiasticæ, (quod expressis verbis dicitur in *alleg. ord. Hassia.* §. Jedoch dieweil. &c.) in principes loci & territorii sunt translatæ, Episcopis verò ademptæ. Sin verò aliquis immediatè subiectus est, & Ecclesiam extruere cogitat, nullius consensu opus habet, sed illud suo jure facere potest, in tantùm, ut etiam instituendi jus habeat. Quamvis etiam immediatè Imp. subiecti futurum Ecclesiæ ministrum ad proximum ministerium & collegium Ecclesiasticum remittant examinandum & ordinandum, illi præsertim qui vel unicam saltem Ecclesiam sub sua jurisdictione habeant. welche nicht mehr als eine Pfarr zubestellen haben/quod tamen nullum jus collegio tribuit, sed liberum est cuique suos eò remittere, quò volet, cùm sit actus meræ facultatis.

8. Et hic consensus est expressus: qui quanquam in ædificanda Ecclesia requiratur: semper tamen ubi apparet, quod Ecclesia habet campanile, vel alia Ecclesiæ signa, præsumitur auctoritas & consensus Episcopi intervenisse. *Selv. d. quæst. 6. num. 49. & 50. per jur. ibid. allegat.* præsertim quando constat scivisse Episcopum, id quod actum est, & nullam habuisse causam ad contradicendum. *c. nullus 17. h. t.* Nisi enim iusta contradicendi causa subsit, ad consensum compelli potest. *d. c. nullus.*

Dotatio. 9. Tertius acquirendi modus est DOTATIO. Quæ fieri debet ab ipso extructore & ædificatore Ecclesiæ: (quanquam & ab alio fieri possit,) qui enim Ecclesiam aggreditur ædificare, ipso facto videtur se obligare ad eam dotandam, non aliter, quam pater generans filiam *c. piæ mentis 16. quæst. 7. c. nemo 51. dist. 1. de Consecr. c. cùm sicut 8. de Consecr. Eccles. vel alt.* Quo etiam cap. 8. utitur Paulus de Citadinis *in tract. suo de Iur. Patron. caus. acquir. secund. quæst. 7. num. 34. contr. gl. ad d. c. piæ mentis.* quod ob favorem Ecclesiarum etiam post consecrationem possit dotari, ad hoc, ut ius patronatus acquiratur, retrotrahendo videlicet dotationem ad illud tempus primum, perinde ac si ab initio facta fuisset ante consecrationem. *Tholos. tract. de benef. Eccles. c. 17. num. 4.* Nec obstat, quod *l. servitutes 14. in fin.* dicit: Servitutes per loca religiosa nulli deberi hîc enim non constituitur servitus nova, quæ rem sacram

aut

-ant religiosam profanet, eiusque conditionem deteriorem reddat, multò minus ipsi adversetur, aut contraria sit, quod adducit *gl. ibid. pro fund. part. negat.*

10. Et cùm Dotatio ad substantialia Ecclesiæ referatur, quâ à non esse ad esse producitur; (sano tamen loquendi sensu) Episcopus sanè in constructione novæ Ecclesiæ maximè providere debet, ut bona fundatoris aut ædificatoris ad dotationem quoque sufficiant, ne si idoneam pro dote cautionem exigere omittat, vel sine dote Ecclesiam consecret, ipse eam dotare teneatur, sicut tenetur providere illi, quem ordinavit sine titulo. *c. Episcopus 4. de preb. & dign. gl. ad c. 8. de consecr. Eccles.* Quod tamen verum dicit esse ibidem gl. 1. dum modo fiat sine læsione Ecclesiæ, cui Episcopus præest, ne delictum personæ in damnum Ecclesiæ convertatur. *c. si episcopum 16. quæst. 6. 2.* facultates fundatoris prius sint excussæ, nec sufficientes ad dotandum inventæ. aliàs enim ad dotationem ipse cogetur. *c. piæ mentis 16. quæst. 7.* Ut & hæres eius, qui fundavit. voti namque obligationem ad hæredem transire constat. *l. 2. in fin. l. 9. ff. de pollicit. Tholos. de benef. Eccles. c. 15. n. 3.* ubi latè de Ecclesiarum dote.

11. Atque hi tres acquirendi modi, vel in unam concurrunt personam, quod unus idemque & fundat, & ædificat, & dotat: quo casu & sibi soli jus Patronatus acquirit: vel sunt in diversis personis. Cùm absurdum non sit, unius Ecclesiæ plures esse patronos, si videlicet plures sufficienter eum dotaverint, aut unus fundaverit, alius ædificaverit, tertius verò dotaverit; quomodo etiam iis omnibus jus patronatus æqualiter competit, non observato eo, quod unus parum posuit in dote constituenda, alius multum, dum modo de his fuerit, qui aliquid posuerunt in dote constituenda, ut loquitur Innocent. pater veritatis, in *c. perlatum. 1. n. 2. & seqq. h. t.* Ubi simul addit, quod ratione dignitatis & maioris dotis fieri possit, ut unus patronorum duas habeat voces vel plures in præsentatione. Et si plures sunt patroni, super tali jure inter se convenire possunt, ut alternis vicibus præsentent. *Cl. plures 2. h. t.* quæ conventio realis est, non personalis, ut etiam ad hæredes & successores transferatur.

12. Quartus acquirendi modus est VENDITIO CUM UNIVERSITA- *Venditio cum universitate.*

B

VERSITATE. Cùm enim jus sit non merè temporale, sed spiritualibus adnexum, *c. de jure 16. eod.* & propterea ipsum etiam censeatur esse spirituale. *l. quæ religiosis. 43. ff. de R. V.* quia mixtum sequitur naturam simplicis dignioris. *Gail. 1. Obs. 38. n.7.* per se vendi non potest. *l. & liberi 4. ff. de contr. empt. gl. ad cl. c. 16. c. cum seculum. 13. h. t.* Quod si emitur vel venditur specialiter, simonia est, & debet emptor tali jure empto spoliari, ecclesia verò efficitur libera. *Innoc. in c. quia clerici 6. d. t.* & sic excutiendo jugum patronatus, erit patrona sui ipsius effecta. *Guil. Redo. de simon. ment. p. 3. c. 13. num. 8. & seqq.* Ubi pluribus examinat modum faciendæ venditionis, quem hîc refero. Et quod dictum est, jus patronatus per universitatem transferri, ampliatur procedere eo casu, ut si consistat in aliqua universitate temporalium, & universitas transeat solùm, quoad dominium utile, etiam jus patronatus transit, nisi specialiter sit exemptum. *c. ex literis. 7. cum gl. ibid. h. t. Sichard. cons. feud. ult.* ubi loquitur in terminis.

Successio. 13. Sextò acquiritur Successione vel testamentaria vel ab intestato, hæredibus suis & extraneis, masculis & fœminis, *argum. c. perlatum 1. h. t. c. filiis. 16. quæst. 7.* qui omnes coniunctim pro una habentur persona, in stirpesque succedunt, non in capita *Cl. fin. h. t.* Quia enim res simplex est & indivisibilis, ad quemlibet hæredum, etiam ex inæqualibus partibus in solidum transit, quoad omnem eius effectum, honorem putà, onus & emolumentum, præterquam quoad præsentationem, quæ ita est apud omnes simul, quia apud nullum singulariter. *Innoc. in c. perlatum. 1. num. 2. & 3.* Non tamen hæredibus est concessum, in patronatis Ecclesiis à prædecessoribus institutos absq; causa deponere. absurdum enim videtur, ut ad singulas patronorum secundùm humanam conditionem mutationes, Ecclesiarum ordinationes mutentur. verba sunt *c. quoniam. 9. h. t. Vid. Covarr. variar. resol. lib. 2. cap. 18. num. 6. & seqq.*

Q. An possit legari 14. Circa successionem non incongruè quæritur, An jus patronatus possit legari? Pro affirmativa videtur facere, quod quia de eo possumus testari. E. etiam illud legare. eadem enim ratio est principalis, quæ accessorii, & legatum sequela testamenti.

Sed

Sed non obstante hoc negativa verior est, videlicet, quòd non possit legari, nisi de consensu Episcopi, aut Pontificis. Cùm enim legatum modus sit singularis, quo Jus patronatus acquiri non potest. *Ioan. Dilectus de art. testand. caut. 67.* testatori jus patronatus legaturo suadet, ut cautus sit in obtinendo Episcopi consensu priùs, quàm leget, ne eò mortuo tale legatum inutile sit & nullum. Hoc tamen addit, quòd consensus Episcopi etiam impetrari possit, post testamentum conditum, & vivente adhuc testatore. *c. suggestum* 2. *argum. c. cura* 11. *h. t.* Potest etiam hoc modo sustineri legatum, si relictum sit sub conditione, si Episcopus consenserit. Dilectus *d. l. caut. 69. in fin.*

15. Septimò acquiritur DONATIONE, cuius consideratio respectu duplicis donatarii duplex est. Aut enim donatur laico, aut Ecclesiastico. Si laico, donatur cum consensu Episcopi. *c. ex insinuatione.* 14. *h. t.* ut scilicet ipse Episcopus videat, an expediat Ecclesiæ mutare patronum. Nam si vellet Jus patronatus donare potentiori seu tyranno, tunc Episcopus non debet consentire. *Ioan. de Selv. de benef. part. 1. quæst. 5. num. 15.* Qui aliàs cogi potest ad consentiendum per Archiepiscopum, si nulla subsit causa dissensus. *Panor. in c. nullus.* 13. *h. t.* Si verò Ecclesiastico fiat donatio, intuitu Ecclesiæ Episcopi consensus non requiritur, quia clerici si terminos excedunt, facilius corrigi possunt per Episcopum, quàm laici, quam diversitatis rationem assignat Paulus de Citad. *de Iure Patron. part. 9. num. 10. in fin.* De non necessario consensu in donatione Ecclesiastico facta textus est. *in c. 61. laicus c. de I. Patr. 116.* *Donatio.*

16. Circa PRÆSCRIPTIONEM maxima est Doctorum omnium dissensio. Pro qua feliciùs solvenda sequentes pono conclusiones. 1. In Ecclesia libera jus patronatus præscribi non potest, nisi annis quadraginta, accedente bona fide & justo titulo, *c. si diligenti 17. de præscr. Innoc. in d. c. 17. ad verb. titulus. & gl. ibid. ad verbum:* Justus titulus. sine titulo tanto tempore, cuius non extat memoria. *c. 1. de præscr. in 6.* 2. In patronata Ecclesia præscribitur Jus patronatus annis X. vel XX. pro ut reliqua jura. Non enim per talem præscriptionem conditio Ecclesiæ fit deterior, sed patroni prioris, qui excluditur ab illo iure, *Præscriptio.*

B 2 per

per præſcriptionem alterius. *Balb. de præſ. partis 1. part. 5. princip. quæſt 9. num. 4.* Et acquiritur poſſeſſio Jur. Patr. per unicum ſolummodo præſentandi actum, ut eſt apud *Guil. de Bened. ad c. Raynutius. de teſtament. ſuper verbo Et uxorem nomine. deciſ. 1. num. 25.* ubi etiam ulterius progreditur dicendo, quod, quia ſemper præſumatur, beneficia ſuos habere fundatores & dotatores, etiam contra Eccleſiam liberam à laico Jus patronatus acquiratur, per unicũ actum, etiamſi aliter non probet. in quo tamen ipſi non conſentio. per *c.a. omnes baſilicæ 16. quæſt. 7.* Addenda eſt 3. quod patronus compatronum ſuum, vel ipſa Eccleſia, aut Epiſcopus patronum à Jure Patr. excludere poſſit, per prohibitionẽ, accedente patientia compatroni, & legitimo temporis curriculo, pro ut illud in ſervitutibus obſervatur negativis. Hanc præſcriptionis materiam per aliquot pag. & concluſ. latè proſequuntur *Covarr. ad Reg. poſſeſſor malæ fidei. in 6. §. decim. p. 1. & Balb. d. loc.*

An jus patronatus permutatione poſſit acquiri *vid. Guid. Pap. deciſ. 374.* Item, an ius patronatus competens primogenito, tranſeat in emptorem. vid. apud. *Tiraq. tract. de primog. fol. 447.* Ubi plures de hac materia enucleat quæſtiones. it. ad *l. ſi unquam C. de revoc. donat.*

Effecta. 17. His modis iure patronatus acquiſito, tranſeunt etiam in acquirentem iuris patronatus adiuncta: quæ potius effecta vocabis. Onera videlicet, honores & emolumenta. *Onus.* ONUS præcipuum conſiſtit in hoc, quod patronus pro Eccleſia patronata ſolicitudinem gerere, ab omnibus oppreſſionibus illam pro poſſe defendere, & procurare debet, ne bona eius dilapidentur. *c. filiis 16. quæſt. 7. Innoc. in rubr. h. t. c. quicunq; 16. quæſt. 7.* HONOR conſiſtit in tribus. 1. In PROCESSIONE, quæ debetur patrono in Eccleſia patronata *c. nobis 25. h. t.* 2. In SEPULTURA; quæ patrono honeſtior præ aliis concedenda. 3. Potiſſimum in PRÆSENTATIONE, de qua paulò fuſiùs. *Honor qui maximus eſt in Præſentatione.* Præſentatio autem nihil aliud eſt, quàm nominatio facta à patrono inſtituendi ad beneficium vacans. Ubi conſiderandum, quale vacet beneficium, ut ſecundum eius qualitatem perſona ſufficiens & idonea

nea præſentetur. *c. grave 29. de preb. c. relatum 3. in fin. de conceſſ. preb.* Idoneitas autem conſiſtit 1. In legitimis natalibus. Cùm enim Eccleſiæ honeſtas maximè deformetur ex eo, quod nòn legitimè nati, ad dignitates, perſonatus, & alia beneficia, curam animarum habentia, promoventur, PP. GREGORIUS IX. *in c. fin. de fil. presb.* diſtrictius inhibuit, ut prædictis perſonis, à dignitatibus, perſonatibus & huiusmodi beneficiis amotis, ea perſonis legitimè natis conferantur. *c. ut filii. 1. cl. t. cum ſeqq. aliq. Tholoſ. de benef. Eccleſ. c. 35. per t. Gabriel. Palaotus. S. R. E. Card. lib. de nothis ſpuriisq. filiis c. 57. & ſeqq.*

Nihil tamen prohibet, quin pro diverſitate beneficiorum vel Papa, vel Epiſcopus, ob inſignem morum honeſtatem, & literarũ ſcientiam, unde maxima ad Eccleſias proventura ſit utilitas, accedente inſuper aliorum legitimè natorum idoneorum penuria, diſpenſare non poſſit. *t. t. de filiis presb. in 6.* Ubi notandum, diſpenſationem natalium pro beneficiis obtinendis expreſsè fieri debere in ordinatione, nòn enim inducitur ex collatione ſimpliciter facta. *gl. ad c. un. in verb. diſpenſare, de atat. & qual. præfic. in 6.* Et diſpẽſatio fieri debet ab eo, qui ſuper hoc poteſtatem habuerit. *c. fraternitati 2. de ſchiſm.*

18. 2. Conſiſtit idoneitas in ætate legitima coniuncta cum ſcientia literarum, & gravitate morum. *c. grave 29. de preb. c. cùm in cunctis 7. in pr. de elect.* Indecorum enim eſt, ut hi debeant Eccleſias regere, qui non noverunt gubernare ſeipſos, cùm ad Eccleſiarum regimen tales admittendæ ſint perſonæ, quæ diſcretione præemineant, & morum præfulgeant honeſtate. *c. indecorum 3. de atat. & qual. praf. cum c. ſeq.* Ut verò ſunt varii beneficiorum gradus, quorum unus altero dignitate præſtantior: ita & ætas præficiendorum non una eſt & eadem. In genere, nullius Eccleſiæ regimen minoribus XIV. concedatur. *d. c. indecorum.* quanquàm non minus etiam hâc in parte diſpenſari poſſit, prout talis caſus ponitur in *c. ex ratione 2. de atat. & qual.* ubi pueris, qui ſunt intra decennium conſtituti, Eccleſiæ fuerunt conceſſæ, quæ tamen non per laicos, ſed clericos diſponebantur uſque ad ætatem juſtam. *t. t. de atat. & qual.*

 Quod

Quod attinet ad LITERARUM INSCITIAM, notandum est, illam non solùm obstare præsentando & instituendo, sed etiam (si ita enormis sit) jam promotũ dejicere. *c. fin. de ætat. & qual.* Ubi Episcopus Grammatices ignarus ab administratione Ecclesiæ penitus fuit remotus. Scientia tamen in quibusdam beneficiis maior, in aliis minor exigitur, in omnibus sufficiens esse debet oneri & dignitati, ad quam quis promovendus est. Etsi enim desideranda sit eminens scientia, competens tamen toleranda. *c. nisi cum pridem 10. §. pro defectu. de renunc.*

17. MORES PRÆSENTANDI sint irreprehensibiles, sine crimine, ex quo scandalum possit oriri, ut sunt rei adulterii, periurii, homicidii, falsi testimonii, &c. quæ crimina proposita, si ordine judiciario comprobata, vel aliàs notoria fuerint, prohibent ordines sacros accipere, vel in acceptis administrare, *c. fin. de temp. ordinat.* Nov. *123. c. 11.* Generaliter quamvis infames ad beneficia non possint vocari *c. inter dilectos 11. de excess. prel.* cùm infamibus portæ dignitatum non pateant. *reg. infamibus 87. de R. I.* in *6.* tamen infamia superveniens non semper privat dignitate infamatum, nisi interveniat sententia. Semper autem impedit habere beneficium de novo. *Boër. in addit. ad d. Reg. 87. c. super his 16. de accusat.* Quia per patientiam multa tolerantur, quæ si in judicium venirent, reprobarentur. *c. cùm jam dudum 18. de præb.*

20. Porrò ratione personæ præsentandæ memoria tenendum, quod nullus patronorum ad vacantem Ecclesiam, in qua jus patronatus obtinet, se ipsum possit præsentare, quantumvis idoneus sit, quibuscunque studiis & meritis juvetur. *c. per nostras 26. h. t. c. cùm ad nostram 7. de institut.* Debet enim inter dantem & accipientem personalis esse distinctio. *d. c. 26.* Sed filium suum, aut nepotem benè potest, ut tenet *Chassan. consf. 17. num. 11.* per multa jura ibid. alleg. Quod tamen non procedit in eo, ubi quis emit jus patronatus, ob eam duntaxat causam, ut filium suum præsentare posset. *c. quia clerici. 6. de Iur. Patr. Laur. Kinch. cent. 3. opin. com. concl. 73. Simonia enim committeretur.*

20. Modi præsentandi tres sunt. I. Ut fiat justo tẽpore. Quod tempus pro diversitate patronorum etiam variat. Laicis concessi sunt menses ad præsentandum quatuor: clericis verò sex. *c. cùm*

de

de Iure patr. in 6. Ratio quare longius clerico, quàm laico ad præsentandum conceditur tempus, adducitur à *gl. in d. c. un.* quia gravatus in uno, relevari debet in altero. per *l. eum qui 30. in pr. ff. de Iurej.* Cùm enim laicus habeat privilegium aliud, videlicet, quod possit in præsentatione variare, hoc est, nisi iam præsentatum Episcopus instituerit, mutata voluntate alium possit præsentare, quod clericis indultum non est. Hi enim præsentatione semel facta, amplius variare non possunt, licet ille præsentatus à diæcesano institutus nondum sit. Sed locum hîc habet regula: quod ab initio est voluntatis, id ex post facto fit necessitatis. *l. in commodato .7. §. sic a. 3. ff. commod.* Ad hoc autem, ut clericus amplius variare nequeat, & præsentatio facta censeatur, requiritur præsentatio instituendi corporalis facta diæcesano, nec sufficiunt literæ, in quibus denominatur instituendus. *gl. & Dd. ad d. c. un. h. t. in 6.*

Addite his, quod si contingat, duos esse compatronos, unum laicum, alterum Ecclesiasticum, regulari eo casu ius laici secundùm Ecclesiasticū, per ea quæ tradit *Felin. pro & cōtr. in c. 1. de præscr. argumento l. si communem 10. in pr. ff. quemad. serv. amitt.* Et hoc procedit etiam de casu, ubi plures sunt patroni laici, unus verò Ecclesiasticus, ut notat *Rocchus de Curt. in verb. Ius. n. 24. tract. de Iur. Patronat.*

22. Secundus in præsentatione modus est, ut fiat de BENEFICIO VACANTE. Concessio enim, quæ de re non vacante facta est, de iure nullius esse pòtest momenti. *c. illud. 8. h. t.* Tertius modus est, ut fiat GRATIS, non interveniente pretio aut munere *c. ordinationes. 1. quæst. 1.* ne simonia totum infirmet actum. *c. per suas 37. cum duob. seqq. de simon.* taliter etiam exacta duplicata restituenda. *c. audivimus. 41. ibid. Tholos. de benef. Eccles. c. 39.*

23. Probè tamen hîc notandum, quod per solam præsentationem, modo quantumvis legitimo factam, præsentatio ius plenum & tale non acquiratur, ut non requisita Episcopi institutione sibi præsumat, Ecclesiarum administrationem subire. Non enim patronus pleno iure confert, *c. quod autem. 5. c. illud præsumendum 8. & c. relatum 11. h. t.* Sed quod inchoatum est à patrono, adprobari debet à diæcesano, cognoscendo, an persona præsentata ad beneficium vacans idonea sit, & sufficiens, cum ratione morum, tum ratione

tione ſcientiæ literarum. Nullatenus enim inter Eccleſiaſticos habendus eſt, ſiquis de manu perſonæ ſolius laicæ adminiſtrationem Eccleſiæ ſuſceperit. *c. ſi quis deinceps. 16. quæſt. 7.* quia huiusmodi perſonæ non intrant per oſtium, verùm aliunde conſcendunt, ac per hoc indigni ſunt paſtoris nomine, vel prærogativa gaudere. Commoniti beneficia reſignent, aut niſi hoc fecerint, ab officio & beneficio alieni ſunt, ſegregenturque, conſtituta etiam in eos laicos excommunicationis pœna, per quos Eccleſias obtinent. *c. relatum 21. h. t. c. ſi quis clericus. 16. quæſt. 7.* Non tamen exinde ſequitur, Epiſcopum ſpreto patrono aliquem poſſe inſtituere, quia inſtitutio absque conſenſu patroni facta, ipſo jure nulla eſt. *c. decernimus. 16. quæſt. 7.* & nullius cauſa deterior debet fieri ex alieno facto *l. omnib: mod. 1. in pr. ff. de alien. jud. mut.* Frenum injecit Eccleſiaſticæ huic inſtitutionum jurisdictioni pax Religioſa de Ann. 1555. §. Damit auch obberührte. Ubi communi procerum conſenſu expreſsè ſancitum eſt, in conſtitutionibus miniſteriorum, in den Kirchen Beſtellungen / omnem omnium Clericorum Jurisd. Eccleſ. quo ad Eccleſias reformatas, ſuſpenſam eſſe, quod latius explic. *ſupr. theſ. 7.*

Commodũ 24. COMMODUM juris patronatus ſummum eſt in eo, quod patroni eiusque liberi ad inopiam vergentes ali debent ex reditibus Eccleſiæ, *c. quicunque. 16. quæſt. 7.* habita ratione perſonarum, facultatumque Eccleſiæ, ut etiam miniſtri, qui altari ſerviunt, de altari vivere poſſint. *gl. ad d. c. quicunque. Ioh. Coraſ. de benef. cap. 6. num. 7.* Conſideratio perſonarum facit, quod aliis maiora, aliis minora decernuntur alimenta. Ruſtici enim non veſcuntur pane albo, & aliis cibis delicatis, ſed cepis, fabis & pane groſſo ut dicit *gl. ad l. ſervis. 99. in pr. ad verb. cibariis. ff. de leg. 3.* Nobilibus contra maiores aſſignandi ſunt pro alimentis reditus. Alendus eſt autem patronus, in domo ſua, non in Eccleſia, aut domo presbyteri, vel abbatis. *Petr. Rebuff. de cong. port. benef. num. 97.* Sed qua actione patronus ab Eccleſia alimenta petere poſſit, id apud Dd. non uſquequaque expeditum eſt. Nos omiſſa longiori diſputatione pro diverſitate caſuum diverſas dari actiones ſtatuimus. Aut enim tempore ædificationis vel dotationis alimentorum loco certi aliquid eſt promiſſum, interveniente ſtipulatione, tunc datur condictio

dictio certi: aut promissa sunt quidem, sed non certa, tunc actio ex stipulatu competit: aut planè nulla promissa sunt, tunc condictionem *ex c. quicunque 16. quæst. 7.* dari certum est.

25. Occurrit hîc dubium non exiguum. An videlicet alimenta omnibus patronis indifferenter, & quibuscunque modis ad inopiam redactis, sint ab Ecclesia præstanda? Ad quod respondemus, eiusmodi decoctoribus bonorum alimenta non deberi, ne ipsorum vitia aliis obsint, sibi ipsis verò prosint. Ratio quâ movemur, ducta est à beneficio debitorum moratorio, quod vulgò quinquennales appellant. Istud enim conceditur debitoribus non quibusvis, sed iis tantùm, qui vel infortunio, vel aliis casibus maioribus, quibus resistere non potuerunt, solvendo non sunt, quod expressè sancitum est in Const. Imper. de Anno 1548. rubr. Von verdorbenen Kauffleuten. *ibi.* dieweil solche betrügliche / vnd schädliche Handlungen / die sich einem Diebstall wol vergleichen / den gemeinẽ Nutzen zu nachtheil gereichen / so setzen / ordnen vnd wollen wir / daß solche Handthierungen vnd Gewerbsleut / so sie fürsetzlicher vnd betrüglicher weise &c. Quales sunt, qui aleâ aut scortationibus bona sua dilapidarunt. *l. 3. C. de aleat. & l. 1. C. de natur. lib. de quibus vid. Azon. in sum. C. h. t.* Quod si ergo huiusmodi prodigis, qui ubique malè in jure audiunt, beneficia denegantur saltem temporalia, quibus non debita tolluntur, sed exactiones illorum ad breve duntaxat tempus suspenduntur: multò magis his erit denegandum, qui genio & crapulæ indulgendo facultates suas profundunt, & ab Ecclesiis ali desiderant. Sacrilegium profectò committunt, qui cùm bonis suis sustentari potuissent, accipiunt quod pauperum est, & per abusum talium judicium sibi manducant & bibunt. *c. quoniam. 16. quæst. 1.* Ad finem hîc notabis in genere, quod, quamvis in Ecclesia collegiata ædificatori, aut fundatori jus præsentandi non competat, reliqua tamen ex hoc jure provenientia attribuantur, ut sunt alimentorum præstatio, honor processionis & sepulturæ. &c.

26. Ex jam dictis facilè est concludere, quæ sint juris patronatus ADIUNCTA. I. Videlicet quod sit JUS SPIRITUALIBUS ADNEXUM. *c. de jure 16. h. t.* id est, non simpliciter Ecclesiasticum aut sacrum, nec simpliciter seculare, sed quodammodo sacrũ, quodammodo seculare, quæ vocabula logici vocant ἀνάλογα. Quia *Adjuncta.*

 enim

enim laicis etiam competit, qui regulariter à dominio & possessione sacrorum arceantur, dicendum est, illud sapere naturam rerum temporalium. *Tholos. in Syntag. l. 17. cap. 4. num. 2. Guil. Redoa. de simon. ment. p. 1. cap. 28. num. 1.* qui hanc adducit rationem, cur dicatur spiritualibus adnexum, quia sit præparamentum ad ius spirituale, id est, ad institutionem obtinendam. Et quod Ecclesiasticum sit, adparet ex consequentibus, videlicet quod non possit vendi per se, nec recipiat æstimationem precii. *d. c. de jure 16.* Ex quo secundum resultat adiunctum, videlicet quod sit INÆSTIMABILE, nec aliquo pretio valeat definiri. Tertium, quod sit INDIVISIBILE, hinc hæredes succedunt non in capita, sed stirpes, & quamvis vel mille hæredes sint unius defuncti patroni, tamen intuitu defuncti pro una reputantur persona ratione voti in præsentatione. *c. un. hoc tit. in 6.*

Modi amittendi pro una vice.

27. Hactenus de modis acquirendi, itemque effectis & adjunctis: sequuntur nunc MODI AMITTENDI. Amittitur verò jus patronatus, aut in perpetuum, aut pro una vice. Pro una vice quis amittit. 1. Quando scienter indignum præsentet patronus Ecclesiasticus, non verò laicus propter beneficium variationis. Et de patrono quidem Ecclesiastico dubium non est, quin pro ratione occurrentis præsentationis beneficio suo privetur, & ad Episcopum pro illa vice pleno jure transferatur. *c. cum Vintonensis 25. c. cum in cunctis 7. in fin. de elect. Tholos. in synt. l. 17. cap. 4. num. 13.* Sed an etiam laicus patronus pœnæ huic subiaceat, quæstionis est valdè controversæ? Paulus de Citad. *in tract. suo de Iur. Patron. part. 6. art. 7. num. 4.* pro affirmativa concludit, dicens, quod patronus laicus, qui debeat Ecclesiam defendere, & omnem suam sollicitam operam intendere, ne operatio aliqua noxam attingat Ecclesiæ, scienter indignum eligens (rectius præsentans) dolosè faciat, qui dolus meritò sit coërcendus. Quanquam verò hæc sententia nitatur argumentis non levibus, pro qua etiam favor Ecclesiarum militat, de jure tamen sustineri non potest, ideoque rejicitur *à Modest. Pistor. cons. 44. quæst. 2. vol. 2.* & talis adducitur, videlicet quod laicus scienter indignum præsentans non privetur ipso statim jure, sed tum demum, si tamdiu in præsentatione sua perseve-

perseveraverit, donec tempus ad præsentandum concessum transeat. Et hanc opinionem defenderunt ante Pist. *Ioh. Andr. in c. cum vos 4. de off. jud. ordin. per c. perpetuo 7. de elect. in 6. Panorm. in c. cum in cunctis 25. §. fin. col. 2. de Elect.* Ubi dicit, quod quando pœna imponatur à Jure ipso facto, nunquam habeat illa locum, nisi delictum fuerit consummatum, quantumcunq; inchoatum.

28. Secundò amittitur jus patronatus pro una vice, Si patronus tempus ad præsentandum concessum labi passus fuerit, nec aliquem præsentaverit: tunc enim devolvitur plena potestas pro illa vice ex authoritate concilii Lateranensis *in c. sicut 2. & c. licet 3. de supplend. negl. prælat.* ad Episcopum, ut non expectata ulterius præsentatione patroni, idoneum beneficio vacanti præficere possit. *c. si verò. 12. h. t.* Et tempus hoc est continuo-utile. ut vocat Paul. de *Citad. part. 6. art. 3. num. 44.* quod incipit currere non à tempore vacationis: sed à tempore scientiæ, nec incipit currere impedito, putà per suspensionem, vel aliud impedimentum, ut est text. notab. *in c. quia diversitatem 5. de concess. prabend. Modest. Pist. d. cons. 44. quest. 7.* & hoc respectu utile est. Continuum verò est, quia, postquam quis scivit, beneficium vacare, etiam currit diebus feriatis, quia præsentare actus est divinis rebus inserviens, qui etiam diebus feriatis celebrari potest & debet. *arg. c. conquestus. 4. in fin. d. fer.*

29. Tertiò amittitur jus patronatus per dissensum inter patronos, respectu personæ præsentandæ, aut juris, quòd quis patronorum compatrono suo fortè negat jus præsentandi competere. Nisi enim intra tempus semestre controversia fuerit determinata, licitum est Episcopo personam ordinare idoneam. *c. eam te. 22. h. t.* non expectato litis eventu. *Ioh. Bapt. Asinius, in Iud. prax. §. 2. c. 12. num. 23.* Sin verò tales surrexerint inter patronos simultates, propter quas nolint sub uno presbytero Ecclesiam procurari, aut presbyter ab Episcopo ordinatus, officio suo canonicè fungi non possit, Episcopus, si aliter non potest, tollat inde reliquias, atque eiusdem Ecclesiæ claudat ostia, ut sacra nulla celebrentur in ea, donec ad cōcordiam redeant. *c. perlatum. 1. cum seq. 2. h. t.*

30. In perpetuum jus amittitur, vel per interitum Ecclesiæ *In perpetuum.*

C. 2 patro-

patronatæ, vel per alienationem, vel per delictum, vel per renunciationem juris. PER INTERITUM, si fortè Ecclesia incendio consumpta fuerit, vel etiam terræ motu, aut vitio suo corruerit. *argum.* §. *ult. Inst. de usufr. l. repeti.* 5. §. *rei* 2. *ff. quib. mod. ususfruct. amitt. Dd. ad c. monasterium* 2. *de relig. domib.* Cùm enim jus patronatus consistere non possit nisi in corpore, Ecclesia videlicet, ipsa pereunte, necesse est etiam jura eius perimi. LIMITATUR hæc regula casibus duobus. 1. nisi patronus suis sumptibus Ecclesiam reædificaverit, accedente consensu Episcopi, tunc enim ex nova reædificatione jus patronatus redintegratur. Non tamen minuitur ex hoc Ecclesiæ interitu totali, jus patronatus fundatoris, fundo, aut dotatoris, dote salva existente, manent enim compatroni reædificantis. *Roch. de Curt. ad verb. construxit. num.* 13. Sed præferendus est in reædificatione prior patronus extraneis, imò ab Episcopo monendus, ut si velit, ipse reædificaret. *argum. c. potuit fin. de locat. & argum. l. necesse.* 8. *ff. de in diem add.* Ubi venditor necesse habet, meliore allata conditione, priorem emptorem certiorem facere, ut si quod alius adiecit, ipse quoque adiiciat, & ita rem, aliàs transituram, servet. 2. Limitatur, si unus sit patronus, qui Ecclesiam ædificaverit & dotaverit simul, licet enim illa totaliter diruatur, modò dos permaneat, nihil impedit, quo minus etiam secundæ Ecclesiæ patronus existat: etiamsi in alio loco, ac priore, reædificetur. Dos namque Ecclesiæ deservit secundæ, sicut deserviebat primæ, *Innoc. in rubr. h. t. per text. notab. in c.* 7. *de relig. dom.*

31. PER ALIENATIONEM amittitur modis supra in acquirendo adductis, ultra quos est etiam permutatio, cum alio iure spirituali facta. *Host. in sum. h. t.* §. *qualiter transferatur; arg. c. nemini* 16. *q.* 7. Per RENUNCIATIONẼ vel remissionem non solùm alicui compatronorum, sed & ipsi Ecclesiæ factam per sententiam vel adiudicationem iuris patronatus, aut per se, aut cum universitate factam *Paul. de Cit. ad. part.* 9.

32. PER DELICTUM amittitur variè: primum delictum est, si patronus propria manu, aut per tertium procuravit vel Episcopum, vel eius Ecclesiæ, cuius patronus est, ministrum occidi, in tantum, ut nec is, nec hæredes eius usque ad gradum quartum admittantur. *c. in quibus. pen. de pæn.* 2. delictum est hæresis aut apost.

apostasia. Cùm enim hæretici & apostatæ ab omni Ecclesiæ separati sint communione. *c. ad abolendam 9. in pr. c. excommunicamus. 13. de haeret.* & bona illorum ubique confiscentur. *c. vergentis. 10. d. t.* neutiquam concedendum est, hoc unicum ius ipsis reservari integrum, cæteris omnibus deperditis, præsertim cùm sit spirituale, hæreticus autem contra spiritualia delinquat. Occasione confiscationis, cuius hîc mentio facta est, Dd. quærunt, an ius patronatus ita simpliciter veniat in confiscatione? quod affirmat *Guil. de Bened. ad c. Raynatius, de testam. sup. verb. Et uxorem nomine Adelasiam, decis. 5. n. 280.* Contrarium tuetur Decius *ad c. quanto 3. de jud. num. 7. & M. Antonius Peregr. de Iur. fisci. l. 5. tit. 1. num. 72. & 121.* qui dicit, quod ius patronatus in extraneos transmissibile, etiam ad fiscum transeat, non verò non transmissibile.

33. 3. Delictum est LÆSA MAIESTAS, cuius sententiæ fundamentum ex præcedenti desumitur. quo ipso etiam utitur PP. INNOCENT. III. *in d. c. vergentis.* 10. Quia enim secundū legitimas sanctiones reis læsæ maiestatis capite punitis bona confiscantur, filiis eorum vitâ solummodo ex misericordia conservata, etiam quia universitas transfertur, ipsum ius patronatus transit accessoriè. *gl. in c. filius 16. quæst. 7. Paul. de Citad. part. 9. art. 20. n. 28.* contra *Roch. de Curt. in verb. Ipse vel is, quæst.* 20. contrarium asserentem. Conatur Hieron. *Gigas de crim. læs. maiest. quæst. 4. num. 4.* contrarias duas has opiniones sic conciliare, quod prima procedat, donec condemnatus vivat, ut scilicet eo vivente Episcopus præsentet. posterior verò locum habeat defuncto condemnato, & transeat tunc in hæredes *per jur. ibid. cumul.* Malè tamen.

34. 4. Est omne delictum, cujus pœna est, excommunicatio major, maximè in clerico. *Dom. de Rota decis. antiq.* 160. Quia excommunicatio maior à cœtu fidelium, *c. si quem 59. de sent. excomm.* & ab omni actu legitimo separat & arcet. *c. Engeltrudam. 13. quæst. 4.* Satis manifestum est, excommunicationis pœnæ in nodatis, ius patronatus competere non posse. In omnibus tamen amittendi modis ex delicto observandum est, filios ex delicto patris iure suo non privari, nisi tale sit cuius vel filius etiam particeps sit, aut in quo metuantur hæreditarii criminis exempla quale est Crimen læsæ Maiestatis. *l. quisquis 5.* Item si quis clericum ver-

beraverit, aut crimē hæreſeos, per jura ſup. alleg. Hæc quoad Jus Canonicum ex *d. c. vergentis*. Civile mitiùs hac in parte cum filiis hæreticorum procedit, eos namque non ſtatim & nullo reſpectu adhibito, ſpe paternæ hæreditatis privat, ſed tum demum, niſi à paterna pravitate ſint alieni. *l. Manichaos. 4. §. ſed nec filios 6. C. de haret.*

35. Ultimò amittitur per ædificationem ſine conſenſu Epiſcopi factam, quòd excluſo jure patronatus cum dotibus ſuis Juribus applicatur Epiſcopalibus, niſi fortè alicui noceat, tunc enim deſtruenda Eccleſia. *c. nobis. h. t. §. diverſum. Inſt. Can. de Conſt. conſ. Eccl. vel alt.*

Uſus forenſis.

36. Hactenus de modis amittendi, reſtat ultimum diſputationis membrum, Uſus videlicet forenſis, in quo potiſſimū eſt forum competens, & illud pro ratione temporum & locorum varians. Quod enim pertinet ad illa tempora, quibus omnia erant ſub Pontificatu, cauſa juris patronatus non niſi Eccleſiaſtico judicio poterat definiri, propter connexitatem cum ſpiritualibus. *c. quanto 3. de judic.* Quæſtione ergo vel inter compatronos, vel Eccleſiam, aut patronum, ob denegata fortè alimenta, orta, judex erat competens diæceſanus. *c. decernimus. 2. de Iudic. ſanè.* ſi patroni diverſarum ſunt provinciarum, lis debet tractari coram illo Epiſcopo, in cuius provincia patronata ſita eſt Eccleſia. *c. ſanè. 3. de for. compet.*

37. Aliud tamen quærendum eſt forum competens, controverſia inter patronum & Epiſcopum orta. Cùm enim in propria cauſa nemo poſſit eſſe perſona ſimul litigans & judex. *l. generali unic. C. ne quis in ſua cauſ. l. quisquis. 6. in pr. C. de poſtul.* adeundus eſt iudex ſuperior, Archiepiſcopus videlicet, qui inter utrumq; litigatorum ſimpliciter, de plano, & ſine ſtrepitu iudicii jus dicat. *Cl. 2. de Iudic.* Veruntamen, licet hi ſint regulariter iudices competentes: tamen quia Romana curia mater eſt & magiſtra omnium Eccleſiarum, etiam in prima inſtantia cauſa hæc rectè agitur. *c. liceat fin. de for. compet. Tholoſ. de benef. Eccleſ. c. 40. p. t.*

38. Hodiernis diebus, quib. Epiſcoporum iuriſdictio quoad proteſtantes eſt ſuſpenſa. *Conſt. Imper. de Anno 1555. de pac. religioſ.* §. Darmit auch obberührte: alii inter eos iudices ſunt conſtituendi, quod